

Sygn. akt VI ACa 1682/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Jerzy Paszkowski

Sędzia SA – Teresa Mróz

Sędzia SO (del.) – Andrzej Turlński (spr.)

Protokolant – sekr. sąd. Ewelina Murawska

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w K. (poprzednio (...) S.A. we W.)

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

przy udziale zainteresowanego R. S.

o zawarciu umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 24 sierpnia 2012 r.

sygn. akt XVII AmE 48/12

I prostuje z urzędu oznaczenie powódki i jej siedziby w zaskarżonym wyroku w ten sposób, że w jego komparycji wpisuje w odpowiednim przypadku (...) S.A. w K.” w miejsce (...) S.A. we W.”,

II zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że § 1 ust. 2 zaskarżonej decyzji nadaje następujące brzmienie: „Wobec istnienia kolizji przyłączanego obiektu z linią napowietrzną średniego napięcia 20 kV L-265 stanowiącą własność (...), (...) S.A. dokona usunięcia tej kolizji na własny koszt.”,

III oddala apelację w pozostałym zakresie.

Sygn. akt VI ACa 1682/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 lipca 2009 r., nr (...), pozwany – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki po rozpatrzeniu wniosku zainteresowanego R. S. z dnia 16 marca 2009 r., o rozstrzygnięcie sporu w sprawie odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej powódki - (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą we W., budynku mieszkalnego w miejscowości K. na działce (...), orzekł zawarcie umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej budynku mieszkalnego w miejscowości K. na działce (...) pomiędzy R. S., zam. w L. przy ul. (...) S.A. Oddział (...) S.A. z siedzibą

w L. według projektu umowy o przyłączenie nr (...), stanowiącego załącznik do Decyzji, przedstawionego przez (...) S.A. Oddział (...) S.A. zgodnie z następującą zmianą:

W §1 wprowadza się następującą zmianę:

ust 2 otrzymuje brzmienie:

Wobec istnienia kolizji przyłączanego obiektu z linią napowietrzną średniego napięcia 20 kV L-265 stanowiącą własność (...), (...) S.A. dokona skablowania tej linii zgodnie z harmonogramem o którym mowa w §7 umowy.

Swoje rozstrzygnięcie w sprawie Prezes URE oparł na ustaleniu, że w zaistniałym stanie faktycznym i prawnym powódka powinna usunąć kolizję pomiędzy planowaną przez zainteresowanego, na należącej do niego działce, budową domu jednorodzinnego oraz przebiegającą przez tę działkę linią napowietrzną energetyczną średniego napięcia będącą własnością przedsiębiorstwa energetycznego. Prezes URE stanął na stanowisku, iż za nieuzasadnione należy uznać obciążenie zainteresowanego kosztami modernizacji/przebudowy linii energetycznej EN20 kV, jako warunku przyłączenia do sieci elektroenergetycznej (...) S.A., budynku mieszkalnego zainteresowanego w miejscowości K. na działce (...).

Od powyższej decyzji odwołanie wniosła powódka zaskarżając ją w całości. Zaskarżonej decyzji powódka zarzuciła naruszenie art. 8 ust 1 w zw. z art. 30 ust 1 i w zw. z art. 7 ust 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, poprzez niewłaściwą wykładnię tego przepisu polegającą na przyjęciu, że kognicją Prezesa URE objęte jest nałożenie na powodową (...) S.A. obowiązku zastąpienia na swój koszt napowietrznej linii średniego napięcia 20 kV nr L-265 – linia kablową mimo tego, iż spór nie dotyczy odmowy zawarcia umowy o przyłączenie, zaś przebudowa linii nie spełnia przesłanki uznania jej za techniczny warunek przyłączenia do sieci.

Wyrokiem z dnia 28 października 2010 roku Sad Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego Wyroku wniosła powódka zaskarżając go w całości.

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2012 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie przed Sądem Okręgowym w Warszawie – Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów poczynszy od 26 października 2010 roku i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie – Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2012 r. oddalił odwołanie.

U podstaw tego rozstrzygnięcia leżały następujące ustalenia.

Zainteresowany R. S. pismem z dnia 8 września 2008 r., otrzymał warunki przyłączenia dla budynku jednorodzinnego zlokalizowanego na działce nr (...) położonej w miejscowości K. znak: (...) wraz z projektem umowy o przyłączenie dotyczącej ww. budynku. Jednocześnie przedsiębiorstwo energetyczne poinformowało zainteresowanego, że ponieważ przez teren jego działki nr (...), na której planowana jest budowa domu mieszkalnego, przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna 20 kV L-265, może dojść do kolizji planowanego zagospodarowania działki z istniejącą infrastrukturą energetyczną. W związku z powyższym w treści warunków przyłączenia w § 1 ust. 2 zawarto klauzulę, iż „ Strony ustalają, że rozpoczęcie realizacji przyłączenia obiektu zawiesza się do czasu wykazania przez Podmiot Przyłączany, że kolizja o której mowa w warunkach przyłączenia, została usunięta bądź wykazania przez Podmiot Przyłączany, że projektowany obiekt nie koliduje z istniejącą siecią elektroenergetyczną. Okres zawieszenia ustala się na: nie dłużej niż 2 lata od dnia otrzymania przez Podmiot Przyłączany warunków przyłączenia. Po bezskutecznym upływie terminu zawieszenia niniejsza umowa rozwiązuje się. Takie rozwiązanie umowy traktuje się jako rozwiązanie umowy przez Podmiot Przyłączany i wywołuje skutki określone w §14 ust 2 niniejszej umowy.”.

(...) S.A. poinformowała zainteresowanego, że w oparciu o stosowną umowę wykona przebudowę kolidujących urządzeń elektroenergetycznych. Koszty usunięcia kolizji w całości obciążą zainteresowanego.

Pismem z dnia 16 marca 2009 r. zainteresowany wniósł o rozstrzygnięcie przez Prezesa URE sporu z (...) S.A. w L., w sprawie odmowy przyłączenia do sieci elektroenergetycznej działki (...) w K., będącej własnością zainteresowanego, w związku z istniejącą tam kolizją z linią napowietrzną 20 kV L-265. Zainteresowany podniósł, iż nie zgadza się na obciążenie go kosztami usunięcia kolizji. Wyjaśnił, iż w związku z planowaną na działce budową domu, uzyskał informację, iż niemożliwe jest usytuowanie budynku mieszkalnego na należącej do niego działce nr (...) w K., bez usunięcia kolizji z linią SN 20 kV L-265. W załączeniu zainteresowany przedstawił projekt umowy o przyłączenie ze wskazaniem spornego zapisu.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego, Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii jest obowiązane do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania tych paliw lub energii, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru. Jeżeli przedsiębiorstwo energetyczne odmówi zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, jest obowiązane niezwłocznie pisemnie powiadomić o odmowie jej zawarcia Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i zainteresowany podmiot, podając przyczyny odmowy. Z treści tego przepisu wynika zatem, że obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie istnieje wówczas, gdy zostaną spełnione łącznie warunki:

- istnienia warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia do sieci i dostarczania paliw lub energii,
- spełniania przez podmiot żądający zawarcia umowy warunków przyłączenia do sieci i odbioru.

Z realizacją obowiązku zawarcia umowy o przyłączenie do sieci powiązane są również inne rygory nałożone na przedsiębiorstwa energetyczne, tj.:

- obowiązek spełniania technicznych warunków dostarczania energii elektrycznej określonych w odrębnych przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 1-4, 7 i 8 oraz w odrębnych przepisach i koncesji (art. 7 ust. 4 Prawa energetycznego);
- obowiązek zapewnienia realizacji i finansowania budowy i rozbudowy sieci, w tym na potrzeby przyłączy podmiotów ubiegających się o przyłączenie na warunkach określonych w przepisach art. 9 i art. 46 Prawa energetycznego oraz w założeniach, o których mowa w art. 19 Prawa energetycznego (art. 7 ust. 5 Prawa energetycznego).

Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie istniały techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej powódki, budynku mieszkalnego, który zainteresowany zamierza wybudować na należącej do niego działce nr (...) w K., co wynikało wprost z zaproponowanych przez przedsiębiorstwo energetyczne warunków przyłączenia oraz projektu umowy.

Następnie Sąd przeszedł do rozważenia, czy Prezes URE był uprawniony do rozstrzygnięcia zaistniałego pomiędzy stronami sporu poprzez orzeczenie pomiędzy stronami stosownej umowy i tym samym nałożenia na powódkę obowiązku poniesienia kosztów zastąpienia napowietrznej linii średniego napięcia 20 kV nr L-265 linią kablową dla doprowadzenia do usunięcia kolizji z planowanym budynkiem jednorodzinny zainteresowanego.

W tym celu Sąd powołał się na przepis art. 8 ust. 1 prawa energetycznego, zgodnie z którym w sprawach dotyczących między innymi odmowy zawarcia umowy o przyłączenie Prezes URE rozstrzyga na wniosek strony. Sąd przyjął, iż przez odmowę zawarcia umowy o przyłączenie należy rozumieć zarówno odmowę wydania warunków przyłączenia, jak i sytuację, gdy warunki przyłączenia wraz z projektem umowy przyłączeniowej zostały wprowadzone przez przedsiębiorstwo energetyczne wydane, jednak podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci nie zgadza

się na ich treść (vide: Prawo energetyczne. Komentarz, (red.) Z. Muras, M. Swora, opubl. LEX 2010). W świetle powyższego Prezes URE posiada uprawnienie do rozstrzygania w drodze decyzji administracyjnej w sprawach spornych, w których konkretnemu żądaniu wnioskodawcy odpowiada publicznoprawny obowiązek przedsiębiorstwa energetycznego, a zatem obowiązek wynikający z ustawowej normy prawnej o charakterze *ius cogens*. Obowiązek tego rodzaju niewątpliwie przewiduje art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy Sąd stwierdził, że wbrew twierdzeniu powódki, spór zaistniały pomiędzy przedsiębiorstwem energetycznym a zainteresowanym dotyczył właśnie odmowy zawarcia umowy przyłączenia, zaś pozwany Prezes URE był zobowiązany go rozstrzygnąć poprzez ustalenie pomiędzy tymi stronami treści stosownej umowy w trybie art. 8 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne. Zainteresowany otrzymał bowiem warunki przyłączenia wraz z projektem umowy o przyłączenie dotyczące przyłączenia jego budynku mieszkalnego w miejscowości K., jednak nie zgodził się na ich treść.

Sporny zapis § 1 ust. 2 projektu umowy przewidywał możliwość zawieszenia realizacji przyłączenia obiektu zainteresowanego do czasu wykazania przezeń, że kolizja o której mowa w warunkach przyłączenia została usunięta, bądź obiekt zainteresowanego nie koliduje z istniejącą siecią elektroenergetyczną i był niezgodny z obowiązującymi przepisami regulującymi kwestie przyłączania podmiotów do sieci elektroenergetycznej. Obowiązki w zakresie przyłączania podmiotów do sieci, o których mowa wyżej, zostały przez ustawodawcę uregulowane w celu umożliwienia zainteresowanym podmiotom uzyskania dostępu do energii elektrycznej na jednakowych i sprawiedliwych zasadach. Zgodnie bowiem z treścią przepisu art. 7 ust 5 ustawy – Prawo energetyczne „przedsiębiorstwo energetyczne jest obowiązane zapewnić realizację i finansowanie budowy i rozbudowy sieci, w tym na potrzeby przyłączania podmiotów ubiegających się o przyłączenie, na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 1-4, 7 i 8 i art. 46 oraz w założeniach lub planach, o których mowa w art. 19 i 20” tejże ustawy.

W przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru, a także gdy istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, jak miało to miejsce w niniejszej sprawie, koszty związane z przebudową sieci elektroenergetycznej ponosi zatem ten podmiot, do którego sieci zostaje dokonane przyłączenie danego podmiotu ubiegającego się. Właściciel nieruchomości nie może zostać zatem obciążony kosztem realizacji publicznoprawnego obowiązku, nałożonego mocą ustawy na przedsiębiorstwo energetyczne. Taka zaś sytuacja miała miejsce w przedmiotowej sprawie. Dlatego Prezes URE słusznie uznał w zaskarżonej decyzji, że nieuzasadnione było obciążenie zainteresowanego przez przedsiębiorcę energetycznego obowiązkiem usunięcia wyżej opisanej kolizji.

Nie zasługiwały także na uwzględnienie twierdzenia powódki dotyczące kwestii braku ujęcia w jej planach rozwoju na lata 2008-2011 inwestycji polegającej na modernizacji linii przebiegającej przez nieruchomość zainteresowanego. Istotne jest bowiem, że powódka posiadała uzgodniony z Prezesem URE plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2008-2011, który przewidywał inwestycje w sieci związane z przyłączaniem odbiorców na tym właśnie terenie.

Ponadto za istotny dla rozstrzygnięcia Sąd uznał fakt, iż kolizja linii napowietrznej EN 2- kV nr L-265 z przyłączanym obiektem nie dotyczy tylko i wyłącznie budynku zainteresowanego, lecz również innych działek o charakterze budowlanym, znajdujących się na terenie, przez które przebiega wspomniana, należąca do powódki, linia napowietrzna. Bez usunięcia wspomnianej kolizji niemożliwym stanie się zatem przyłączenie pozostałych nowych odbiorców z tego terenu. Powódka powinna więc przewidzieć, iż naturalna, a wręcz konieczna stanie się modernizacja napowietrznej linii średniego napięcia nr L-265 poprzez zastąpienie jej linią kablową, stosowanie do postanowień planu zagospodarowania przestrzennego. Nieuzasadnione jest zatem w tym zakresie stanowisko powódki, zgodnie z którym nie obciąża jej obowiązek zastąpienia należącej do niej napowietrznej linii średniego napięcia Nr L-265 linią kablową.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyła apelacją powódka.

Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uchylenie zaskarżonej odwołaniem decyzji względnie o uchylenie tego wyroku w całości, przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania.

Zarzuciła Sądowi I instancji obrazę prawa materialnego przez naruszenie art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego w wyniku niewłaściwej wykładni polegającej na przyjęciu, że kognicją Prezesa URE objęte jest nałożenie na powoda obowiązku zastąpienia na swój koszt linii napowietrznej średniego napięcia 20 KV nr L – 265 linią kablową, mimo tego, że spór nie dotyczy odmowy zawarcia umowy o przyłączenie, a przebudowa linii nie spełnia przesłanki uznania jej za techniczny warunek przyłączenia.

Według apelującej sporna umowa o przyłączenie reguluje dwa stosunki prawne: przyłączenie i likwidację kolizji i tylko pierwszy podlega kognicji Prezesa URE.

Apelująca zarzuciła również Sądowi I instancji obrazę prawa procesowego – sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego materiału dowodowego przez przyjęcie, że bez usunięcia kolizji niemożliwym stanie się przyłączenie pozostałych odbiorców. Tymczasem przebudowa linii napowietrznej w obrębie działki nr (...) w K. nie ma związku z realizacją zadania inwestycyjnego mającego na celu przyłączenie do sieci elektroenergetycznej większej liczby podmiotów. Wbrew stanowisku Sądu I instancji w sprawie nie wykazano, że przyłączenia innych odbiorców, o których mowa w zaskarżonym wyroku nie można dokonać inaczej, jak dokonując skablowania całego jej odcinka.

Rozpoznając sprawę Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja jest uzasadniona częściowo, to jest w zakresie, w jakim kwestionuje nakazany w decyzji sposób usunięcia kolizji planowanego zagospodarowania działki z istniejącą linią średniego napięcia.

Sąd I instancji zasadnie przyjął, że Prezes URE posiada kompetencję do rozstrzygnięcia sporu w obu jego aspektach tj. przyłączenia i likwidacji kolizji na podstawie art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego.

Podkreślić należy za tym Sądem, iż przez odmowę zawarcia umowy o przyłączenie trzeba rozumieć zarówno odmowę wydania warunków przyłączenia, jak i sytuację, gdy warunki przyłączenia wraz z projektem umowy przyłączeniowej zostały wprowadzone przez przedsiębiorstwo energetyczne wydane, jednak podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci nie zgadza się na ich treść. Właśnie taka sytuacja miała miejsce w rozpoznawanej sprawie. Z uwagi na brzmienie postanowienia § 1 ust. 2 przedstawionego projektu umowy o przyłączenie nr (...) zainteresowany odmówił jej podpisania. Treść tego postanowienia oznaczała w praktyce uzależnienie przyłączenia od usunięcia przez zainteresowanego na własny koszt kolizji, o której mowa w warunkach przyłączenia. Jak bowiem wiadomo warunki przyłączenia zostały inkorporowane do umowy o przyłączenie na co jednoznacznie wskazuje zapis jej § 1 ust. 1. Nieusunięcie przez zainteresowanego kolizji w ciągu dwóch lat od otrzymania warunków przyłączenia stanowiło warunek umowy, którego spełnienie się spowodowałoby automatyczne rozwiązanie umowy.

Istotne jest również, że na apelującej Spółce ciąży z mocy art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego publicznoprawny obowiązek zawarcia z zainteresowanym umowy o przyłączenie, ponieważ istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci, a zainteresowany spełnia warunki przyłączenia i odbioru energii elektrycznej.

W związku z tym Prezes URE był uprawniony w oparciu o art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego ukształtować umowę o przyłączenie w spornym zakresie likwidując zawarty w niej warunek rozwiązujący ten stosunek cywilnoprawny.

Zupełnie innym problemem jest natomiast ustalenie w zaskarżonej decyzji sposobu likwidacji kolizji przez powodową Spółkę.

Poddany pod rozstrzygnięcie Prezesa URE spór dotyczył nawiązania stosunku cywilnoprawnego między konkretnymi podmiotami - powódką i zainteresowanym. W tej sytuacji wydana decyzja administracyjna podtrzymana przez Sąd I instancji nie powinna mieć szerszego zakresu, to jest narzucać powódce rozwiązanie w zakresie znacznie szerszym

niż tylko odnoszącym do jednej działki. Dlatego argumentacja Sądu, według której kolizja linii napowietrznej dotyczy także innych działek była nieprzydatna dla rozstrzygnięcia sprawy.

Również sposób technicznego rozwiązania problemu kolizji powinien należeć do powoda, który najlepiej orientuje się w swoich możliwościach inwestycyjnych, będąc właścicielem sieci elektroenergetycznej.

Z tego powodu Sąd Apelacyjny uznał, że zbyt daleko idące było określenie w zaskarżonej decyzji konkretnego sposobu usunięcia kolizji przez nakazanie powódce wymiany całego odcinka napowietrznej linii średniego napięcia nr L – 265 przebiegającej także przez inne działki, na linię kablową. Decyzja w tym zakresie powinna być pozostawiona przedsiębiorstwu energetycznemu, które będzie mogło wybrać przedstawione w decyzji rozwiązanie, jeśli okaże się ono niezbędne do wywiązania się z umowy o przyłączenie do sieci zawartej z zainteresowanym.

Istotne jest też to, że powódka ma usunąć istniejącą kolizję na własny koszt, gdyż jak już wywiedziono spoczywa na niej publicznoprawny obowiązek przyłączenia obiektu zainteresowanego do sieci elektroenergetycznej. W tym zakresie Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości zgodził się ze stanowiskiem zaprezentowanym w zaskarżonym wyroku.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok jak w pkt II sentencji wyroku na podstawie art. 386 k.p.c. i oddalił apelację w pozostałym zakresie na podstawie art. 385 k.p.c. – pkt III sentencji wyroku.

W pkt I sentencji sprostowano w zaskarżonym wyroku z urzędu oznaczenie powódki i jej siedziby na (...) SA w K. zgodnie ze stanem prawnym wynikającym z KRS Spółki na dzień orzekania przez Sąd Okręgowy.